

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

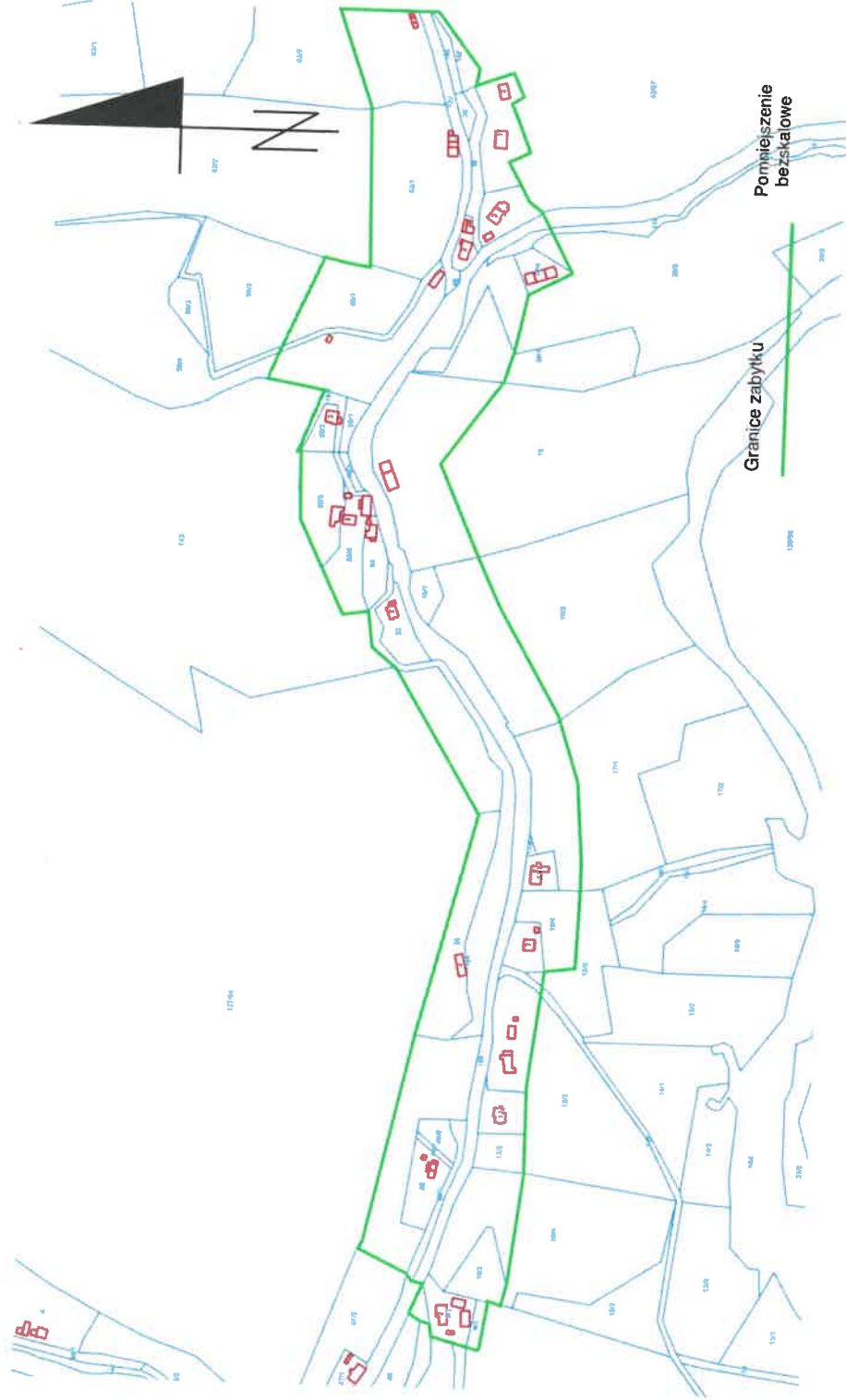
1. Nazwa

HISTORYCZNY UKŁAD RURALISTYCZNY WSI GOŁACZÓW

2. Czas powstania

XV w.

9. Materiały graficzne

3. Miejscowość

GOŁACZÓW

4. Adres (ulica, nr posesji)

5. Przynależność administracyjna

województwo: **DOLNOŚLĄSKIE**

powiat: **KŁODZKI**

gmina: **LEWIN KŁODZKI**

6. Współrzędne geograficzne

50° 25' 49.459" N 16° 18' 49.482" E

7. Użytkowanie obecne

MIESZKALNE

ROLNICZE

8. Stan zachowania

4

NAZWY: Haleczów, Halerov, Hallatsch, Hallgrund, Hałacz

HISTORIA: Pierwsza wzmianka o Gołaczowie pochodzi z 1477 r. Najprawdopodobniej wieś należała w swoich początkach do czeskiego majątku Nachod. Henryk I Starszy z Podiebradów włączył wieś, wraz z innymi swoimi majątkami do tzw. państewka homolskiego. Wraz z kresem funkcjonowania dóbr jako suwerennego obszaru, Gołaczów przeszedł w ręce władców czeskich. W 1574 roku w miejscowości było 26 gospodarstw. W 1684 r. wieś została sprzedana Johannowi von Hartig – właścicielowi Szczytnej. Zgodnie z dokumentami źródłowymi w 1793 r. osada składała się z 35 domów zamieszkiwanych przez 188 osoby. W połowie XIX w. nastąpił rozwój wsi – w 1840 r. znajdowały się tutaj m.in. 2 młyny wodne, szkoła i tartak. W związku z rozwojem włókiennictwa, a upadkiem tkactwa chałupniczego, w XIX w. część mieszkańców znalazła zatrudnienie w okolicznych rozwijających się zakładach (m.in. w pobliskim Jeleniowie). Na przełomie XIX i XX w. podjęto próby przekształcenia osady w wieś o charakterze letniskowym – powstała tu gospoda wraz z miejscami noclegowymi. W 1939 r. wieś zamieszkiwało 227 osób. Przez cały okres po 1945 r. widoczny jest bardzo widoczny spadek liczby mieszkańców, przede wszystkim w latach 90. XX w. kiedy to mieszkańcy stanowili ok. 30% liczby z 1939 r. W efekcie wyludnienia wiele domostw uległo zniszczeniu.

Gołaczów stanowi luźno zabudowaną łańcuchówkę o zasięgu ok. 2km. Większość zabudowy stanowią historyczne budynki charakterystyczne dla Ziemi Kłodzkiej. Wieś nie była obszarem silnie rozbudowywanym w ostatnich latach, zachowała swój historycznie ukształtowany układ ruralistyczny.

Istniejące zagrożenia, postulaty konserwatorskie, źródła i literatura – załącznik do karty ewidencyjnej nr 1.

ZAŁĄCZNIK DO KARTY EWIDENCYJNEJ

1. Miejscowość	GOŁĄCZÓW	5. Nazwa zabytku (jak w karcie), adres	6. Zawartość załącznika
2. Gmina	LEWIN KŁODZKI	HISTORYCZNY UKŁAD RURALISTYCZNY WSI GOŁĄCZÓW	
3. Powiat	KŁODZKI		
4. Województwo	DOLNOŚLĄSKIE		

Nr 1

ISTNIEJĄCE ZAGROŻENIA:

- zatrącenie historycznie ukształtowanego układu ruralistycznego wsi
- przebudowa i niezgodne z doktryną konserwatorską prace remontowe historycznej zabytkowej zabudowy mieszkalnej i gospodarczej

POSTULATY KONSERWATORSKIE:

- rozbudowa wsi z poszanowaniem historycznego ukształtowanego układu ruralistycznego
- budowa nowych obiektów z zastosowaniem materiałów występujących w budownictwie lokalnym oraz z zachowaniem cech charakterystycznych dla Kotliny Kłodzkiej
- prace remontowe i modernizacyjne przy historycznej zabudowie mieszkalnej i gospodarczej należy prowadzić z zachowaniem i poszanowaniem oryginalnej substancji zabytkowej
- zachowanie i konserwacja małej architektury sakralnej
- prace przy obiektach zabytkowych należy prowadzić w uzgodnieniu ze służbami konserwatorskimi

ŹRÓDŁA I LITERATURA

Albert F., *Die Herrschaft Hummel bis zum Jahre 1477*, Glatz 1932.
Dehio-Handbuch der Kunstdenkmäler in Polen Schlesien, Berlin 2005.
Knie J., *Alphabetisch-statistisch-topographische Uebersicht der Dörfer, Flecken, Städte und andern Orte der Königl. Preuß. Provinz Schlesien*, 1845.
Kögler J., *Die Chroniken der Grafschaft Glatz*, Glatz 1841.
Słownik geografii turystycznej Sudetów, T. 13: Góry Stołowe, Wrocław 1992.

Kartografia

Messtischblatt Lewin (in Niederschles.) 5563 [alt Nr 3242], ok. 1919 r.

Opracowanie załącznika:
(data i podpis)

16 lipca 2023 r.

Adamina
Modrzejewska

